

C) Hlavní témata vzdělávání v přípravném stupni základní školy speciální

CÍLE VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU:

1. Osobní rozvoj každého dítěte s ohledem na jeho schopnosti, potřeby a zájmy.
2. Osvojení specifických dovedností zaměřených na zvládnutí sebeobsluhy a základních hygienických návyků na úrovni odpovídající věku dítěte a stupni mentálního postižení.
3. Příprava dítěte ke vstupu do školy, nejčastěji do 1. třídy ZŠS nebo třídy s Rehabilitačním vzdělávacím programem.

PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ:

VĚCNÉ PODMÍNKY:

Prostory tříd umožňují vytvoření podnětného prostředí. Dětský nábytek, tělovýchovné nářadí a zdravotně hygienická zařízení jsou uzpůsobena potřebám dětí, jsou zdravotně nezávadná, bezpečná. Vybavení hračkami, pomůckami a materiálem je dobré, dle finančních možností. Nábytek je nízký, hračky jsou dobře přístupné dětem. V budoucnu budeme pokračovat ve vybavování tříd novým nábytkem. Při pořizování nových hraček a pomůcek se zaměříme na hračky podporující smysly, logické myšlení a rozvoj řeči. Vybavení zahrnuje potřebné speciální a rehabilitační pomůcky.

Děti se samy svými výtvary podílejí na úpravě a výzdobě prostředí, dětské práce jsou přístupné rodičům i veřejnosti (pravidelné výstavy dětských prací ve spojovací chodbě školy).

Zahrada je rozsáhlá a vybavena tak, aby umožňovala dětem rozmanité pohybové aktivity. Děti v plné míře využívají průlezky, skluzavky, houpačky, další herní prvky a pískoviště. V letních měsících využíváme prostorný altán k výukovým i odpočinkovým aktivitám.

Záměry: Získávání nových moderních kompenzačních pomůcek pro široké spektrum postižení

- Podpora odborných prezentací pomůcek pro veřejnost, zejména pro rodiče na půdě školy

ŽIVOTOSPRÁVA:

Dodržujeme pravidelný stravovací rytmus. Dopolední a odpolední svačiny si přinášejí z domu. Při svačině se děti obsluhují samostatně, malé děti mohou požádat o pomoc. Děti nejsou do jídla nuceny, nemusí dojídat a nemusí jíst to, co opravdu nemají rády. Naší snahou ale je, abychom děti motivovali natolik, aby chtěly jídlo alespoň ochutnat. Jde nám o to, aby se děti naučily vnímat stolování i jako společenský akt, vedeme je k samostatnosti a zdravému životnímu stylu.

Dbáme na dodržování pitného režimu.. Každé dítě se, pokud je toho schopné, samo obsluhuje, nebo požádá učitelku o pomoc. Učitelky jsou příkladem a vzorem, samy se snaží dodržovat pitný režim a pití dětem během dne připomínají.

Pohybové vyžití dětí probíhá denně nejen ve třídách, ale převážně na zahradě. V zimních měsících též využíváme tělocvičnu v hlavní budově školy. Oběd a odpolední činnosti pokračují ve školní družině. Respektujeme potřeby odpočinku jednotlivých dětí, spací aktivity jsou upraveny dle individuálních potřeb.

Záměry: V rámci zdravého životního stylu vést děti k potřebě aktivního způsobu života. Naučit děti zdravému způsobu stravování

PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY:

Jde nám především o to, aby se děti cítily dobře, v bezpečí, v pohodě a aby čas zde strávený byl pro ně radostný a přínosný. Dbáme na to, aby se ke každému dítěti přistupovalo jako k jedinečné osobnosti, která má svá specifika.

Nově přichozím dětem nabízíme adaptační program, kdy rodiče mohou se svým dítětem pobývat nějaký čas ve třídě a účastnit se programu třídy. Tím si dítě snadněji zvyká na nové prostředí, lidi i zvyky.

Podporujeme děti v jejich spontánní i řízené činnosti, oceňujeme každý jejich pokrok a úspěch. Snažíme se v maximální možné míře využívat individuální přístup, který navozuje důvěru a rovnocenné partnerství, a to jak mezi pedagogem a dítětem, tak i mezi dětmi navzájem.

V dětech rozvíjíme citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu.

Při řešení konfliktů vedeme děti k samostatnosti, snažíme se o to, aby děti nebraly pedagoga jako někoho, kdo jejich vzájemný konflikt vyřeší. Přejeme si, aby děti braly učitelku jako člověka, kterého se neobávají požádat o radu, či pomoc.

Pedagogové se dostatečně věnují vztahům ve třídě, nenásilně tyto vztahy ovlivňují prosociálním směrem, snaží se vytvořit kolektiv dobrých kamarádů.

Záměry: Vytvořit dětem prostředí důvěry a pohody, místo, kam budou rády chodit, aby čas prožitý ve společnosti kamarádů byl pro dítě radostí, příjemnou zkušeností a zdrojem dobrých a spolehlivých základů do života. Vést děti, aby si dokázaly vážit sebe pro to, co umí

ORGANIZACE VZDĚLÁVACÍHO PROCESU A PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ.

Režim dne se striktně přizpůsobuje specifickým potřebám dětí. Plně se respektuje momentální stav a nálada dítěte. Toto je umožněno díky vyhovujícímu a kvalifikovanému personálnímu obsazení. V přípravném stupni pracuje učitelka a dvě asistentky.

Záměry: Při plánování činností v rámci celé školy zohlednit specifika těchto tříd a současně maximálně zapojovat do společných aktivit.

SPOLUÚČAST RODIČŮ:

Spolupráce s rodinnou je vždy důležitá a nutná. Rodiče každý den při předávání dětí se vzájemně informují s personálem o individuálním stavu dítěte. V případě rodin ze sociálně znevýhodněného prostředí je důležité získat důvěru a ochotu rodičů pravidelně spolupracovat.

Záměr: Umožnit rodičům co v největší míře účastnit se společných akcí, například Den otevřených dveří, školní slavnosti.

ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ:

Přijímání dětí do přípravného stupně se řídí platnou legislativou, která stanovuje kritéria pro přijímání dětí. Pro zařazení do přípravného stupně je nutné doporučení SPC. SPC na základě vyšetření dítěte určí oprávněnost zařazení do školy a zákonný zástupci si podají žádost

V jednotlivých třídách je denní řád rozvolněný a vychází z potřeb dětí, akceptuje nahodilé situace a respektuje zachování intervalů mezi podávanými jídly. Třídy jsou uspořádány tak, aby každé dítě našlo pro svou hru ať už individuální nebo skupinovou své místo. Též respektujeme, pokud se dítě nechce účastnit společné činnosti, může sledovat a nerušit ostatní.

Veškeré činnosti se snažíme mít do detailu promyšlené jak po stránce organizační, tak metodické a praktické. Při plánování jakékoliv činnosti, se snažíme popustit uzdu své fantazii, vžít se do role dítěte a začít si hrát, tvořit.

Víme že, hra v rolích dětem usnadňuje vyjadřovat své pocity a potřeby a rozvíjí se v nich schopnost chápat pocity a potřeby jiných. Napomáhá objevovat vlastní místo a poslání ve skupině i společnosti. Proto je cílem našich aktivit zaujmout děti v co možná největší míře a zároveň je hrou, činností, aktivitou učit.

STANOVENÍ PODMÍNEK BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ ŽÁKŮ:

Přípravný stupeň ZŠS zajišťuje bezpečnost fyzickou, sociální a emocionální. Vytváří zázemí pro zdravý rozvoj žáků a bezpečné prostředí, aby se zde všichni cítili dobře. Volí vhodnou strukturu režimu žáků a stanovuje vhodný stravovací a pitný režim.

Bezpečnost ve všech využívaných prostorách je zajištěna:

Vnitřním řádem specializovaných učeben

Školním řádem

Nejvýznamnější zásadou BOZ v přípravném stupni základní školy speciální je předcházení újmě na zdraví klientů, zajištěním dostatečného dohledu nad dětmi.

VZDĚLÁVACÍ OBSAH:

Obsah ŠVP v zásadě představuje integrovanou soustavu tematických celků, které jsou rámcové a rozpracovány v TVP se specifiky jednotlivých tříd.

Záměry a vzdělávací nabídka jsou pro pedagogy obecné, aby umožňovaly reagovat na diagnostiku třídy, na zkušenosti dětí, bylo možno využít nahodilých situací a prostoru pro kreativitu a další doplňkový program.

Třídní vzdělávací programy jednotlivých tříd vymezují specifika a podmínky, které vstupují do výchovně vzdělávací činnosti, určují pravidla soužití jednotlivých skupin dětí, naznačují vzájemné spolupůsobení učitelek jednotlivých tříd, volby metod a postupů evaluačního procesu a další potřebná specifika pro danou třídu.

1. DÍTĚ A JEHO TĚLO

Cíl: Stimulace a podpora fyzického vývoje dítěte, lepší tělesná zdatnost, pohybová a zdravotní kultura, rozvoj manipulačních a sebeobslužných dovedností, vytváření zdravých životních návyků a postojů.

Činnosti:

Uvědomění si vlastního těla

Rozvoj pohybových činností a zdokonalení dovedností jemné a hrubé motoriky (dle individuálních možností každého jedince)

Jemná motorika:

cvičení paže, lokte, zápěstí, dlaně a prstů, tvoření špetky

uchopení předmětů do celé ruky, do špetky, do dvou prstů

čmárání prstem do písku, do krupice

čmárání houbou, voskovkami, křídou

modelování, trhání papíru, navlékání korálků apod.

Hrubá motorika:

napodobování pohybů (dřep, sed, leh, klek)

cviky na zádech

chůze (po špičkách, po patách, po šikmé ploše, po schodech, po čáře...)

běh (krátké vzdálenosti, střídání běhu a chůze)

lezení (po kolenou, po čtyřech, prolézání, přelézání)

skok (přes čáru, na místě)

cvičení obratnosti

cvičení s míčem (házání, chytání, koulení)

zdravotní cviky (dechová cvičení, relaxační cvičení)

sezónní sporty

hudebně pohybové hry

Rozvoj a užívání všech smyslů

Sluchová cvičení:

s využitím zraku, bez využití zraku

poznávání spolužáků a učitelů podle hlasu

poznávání hudebních nástrojů podle zvuku

zvuky dopravních prostředků, hlasy zvířat

Hmatová cvičení:

poznávání předmětů hmatem (s využitím a bez využití zraku)

rozlišování: teplé x studené, mokré x suché, měkké x tvrdé, hladké x drsné

hlazení jemných látek, navozování příjemných pocitů

Cvičení chuti a čichu:

rozlišování chutí: sladké, slané, kyselé

rozlišování potravin podle chuti

dýchání nosem, výdech ústy

rozlišování: voní x páchne

Cvičení zraku:

třídění předmětů podle velikosti, obsahu, barvy

rozlišování tvarů: kolečko, čtverec, trojúhelník

pojmenování základních barev

Jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu apod.

Sebeobsluha:

svlékání, oblékání, ukládání oděvů

obouvání, zouvání

zapínání, rozepínání knoflíků, zipů...

Hygienické návyky:

používání WC

mytí, utírání

použití kapesníku

Stolování:

správné sezení u stolu

používání lžíce, příborů

mytí a utírání nádobí

prostírání stolu, úklid stolu

Péče o okolní prostředí:

úklid třídy, pomůcek, hraček

utírání prachu

zametání

péče o květiny

2. DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

Cíl: Podpora duševní pohody a odolnosti dítěte, rozvoj intelektu, řeči, jazyka, poznávacích procesů a funkcí, citů a vůle.

Činnosti:

Dorozumívání mezi lidmi

Jazyk a řeč

zjištění úrovně řeči, aktivní a pasivní slovní zásoby

obohacování slovní zásoby, cvičení mluvidel, nácvik správného dýchání

napodobování hlasů zvířat, zvuků

nácvik hlásek, říkanek

nácvik pozdravu, oslovení dospělého, spolužáka, poděkování, požádání

využití metod AAK

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Rozvíjení logického myšlení a paměti

časové souvislosti (včera, dnes, zítra...)

abstrakce: barva, počet...

negace (je x není, bylo x nebylo...)

vztahy: všechno x nic, hodně x málo...

pojmy: malý x velký, dlouhý x krátký...

počet: 1, 2 (spojení počtu s číslicí)

říkanky, cvičení pozornosti

Rozvíjení grafických schopností

cvičení jemné motoriky

nácvik úchopu

grafomotorické cviky

řazení písmen (předmětů) zleva doprava

Prostorová a směrová orientace

orientace ve třídě, ve škole

pojmy: nahoře, dole, vpředu, vzadu, na, ve, do...

pravá a levá ruka

Rozvíjení poznávacích schopností

stromy, naše rodina, vztahy mezi lidmi, sociální čtení...

Sebepojetí, city, vůle

uvědomění si samostatnosti, vyjádření souhlasu, nesouhlasu

přijímání pozitivních ocenění, prožívání radosti

soustředění na činnost, respektování pravidel

ovládání afektivního chování

3. DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Cíl: Utváření vztahů dítěte k jinému dítěti, či dospělému, obohacení vzájemné komunikace

Činnosti:

navázání kontaktu s dospělým

komunikace s dětmi, přátelství

uplatňování individuálních potřeb, přání s ohledem na druhého

spolupráce s ostatními

respektování potřeb jiného dítěte

požádání druhého o pomoc

4. DÍTĚ A SPOLEČNOST

Cíl: Uvést dítě do světa kultury, pomoci mu osvojit si potřebné dovednosti a návyky.

Činnosti:

Výtvarné činnosti

Práce s různými druhy materiálu

písek, kamínky, sníh..., práce se stavebnicí (různé druhy), mozaiky

Modelování

práce s plastelínou (trhání, krájení, tvarování kuliček...), práce s jinými plastickými materiály

Práce s papírem

trhání, lepení, překládání, stříhání, rolování papíru,

Práce s textilními materiály

navíjení vlny, provázku, práce s vatou, nalepování látky, navlékání korálků

Práce s přírodními materiály

sběr přírodnin, ovoce (třídění, ukládání), navlékání listů

Malování, kreslení

barvy, pastelky, prstové barvy...

Hudební činnosti

Sluchová, dechová, řečová a hlasová cvičení

zvuky hudebních nástrojů, pravidelné dýchání, správná výslovnost textů

Rytmická cvičení

jednoduché nástroje, hra na tělo

Hudebně pohybová cvičení

hry s říkadly

Poslech hudby

skladby, relaxační hudba

Návštěvy kina, výstav, divadelních představení

5. DÍTĚ A SVĚT

Cíl: Vytvořit elementární základy pro otevřený postoj dítěte k životnímu prostředí.

Činnosti:

orientace ve známém prostředí

zvládání běžných činností, které se opakují

uvědomování si nebezpečí

vnímání rozmanitosti a pozoruhodnosti světa, změn v okolí

vnímání důležitosti péče o okolní prostředí

Péče o okolní prostředí

úklid ve třídě, herně (zametání, utírání prachu...), péče o květiny, výzdoba třídy

6. HODNOCENÍ DĚTÍ

V důsledku individuálního přístupu ke každému dítěti je nezbytné sledovat jeho rozvoj a osobní vzdělávací pokroky a tyto informace dokumentovat. V pololetí a na konci školního roku se dětem vydává osvědčení, kde jsou formou slovního hodnocení vyjádřeny dovednosti, kterých jedinec dosáhl.